

Wystawa COMMON THREADS

Artystki i artyści:

Zofia Butrymowicz /
Ritzi Jacobi / Ritzi i Peter
Jacobi / Klara Biro Jecza /
Christa Jeitner / Jolanta
Owidzka / Wojciech Sadley /
Magda Ziman / Małgorzata
Żerwe

Kuratorka:

Claudia Kudinova

Wernisaż:

23.10.2024, godz. 18:30

Czas trwania wystawy:

23.10-24.11.2024

Organizator: Fundacja
OP ENHEIM | VOP

Współorganizatorzy:

Galerie Volker Diehl

Mecenas honorowy: WOMAK

Partnerzy: KEIM, OPEN-Reklama Oksana
Solnik-Krzyżanowska

Patroni medialni: Architectural Digest,
SZUM, Rynek i Sztuka,
Pismo Artystyczne Format

Kontakt dla mediów:

maria.majchrowska@openheim.org
press@openheim.org
tel: +48 601 656 335

TEKST KURATORSKI

„Sztuka włókna była modernizmem chronionym przez swój proces”.

¹

W 1998 roku historyczka sztuki Catherine S. Amidon przedstawiła istotny argument umożliwiający lepsze zrozumienie kontekstu, w jakim powstawała sztuka włókna w Europie Wschodniej. Pisząc o tzw. polskiej szkole tkaniny, na czele z jej najwybitniejszą przedstawicielką Magdaleną Abakanowicz, dostrzegła wspólne punkty łączące ją z innymi, mniej znanymi przedstawicielkami i przedstawicielami tej dziedziny sztuki – Jolantą Owidzką (1927–2020), Zofią Butrymowicz (1904–1987) i Wojciechem Sadleyem (1932–2023). Analogiczne podejście można zastosować w przypadku twórczości artystów i artystek takich jak Ritzi i Peter Jacobi (1941–2022; 1935–), Klara Biro Jecza (1937–2011), Magda Ziman (1942–2003) czy Christa Jeitner (1935–), która tworzyła w byłej NRD poza oficjalnym obiegiem sztuki.

Decydując się na wykorzystanie tkaniny artystycznej – medium, które dążyło do zerwania z wizerunkiem tradycyjnej, ludowej sztuki dekoracyjnej, jednocześnie czerpiąc korzyści z takiego jej postrzegania – wspomniane twórczyni i twórcy potrafili skutecznie podważać postulaty reżimów komunistycznych, obowiązujące przede wszystkim w malarstwie. W ten sposób, używając specyficznych materiałów, technik, form i kolorów, sztuka włókna stworzyła przestrzeń dla estetycznych interwencji i eksperymentów z modernistycznymi tendencjami abstrakcyjnymi. Dzięki właściwościom samego materiału, a także zastosowaniu różnorodnych technik, takich jak tkanie, szycie czy wiązanie, tkanina stała się nośnikiem transmedialnego podejścia do ekspresji artystycznej.

Jednak prezentowana wystawa wychodzi poza tak pojmowany modernistyczny kontekst, koncentrując się na tytułowych „wspólnych splotach” – nowatorskim podejściu do sztuki włókna, które łączy twórczość artystów i artystek z Europy Wschodniej, podejmujących od lat 60. wielowymiarowy dialog artystyczny.

Oprócz zwrócenia uwagi na wielokrotnie opisywany, wyraźnie rzeźbiarski charakter prac Wojciecha Sadleya, Ritzi i Petera Jacobich oraz Małgorzaty Żerwe (1954–), wystawa ma na celu również podkreślenie wizualnych i malarskich walorów tkaniny. Intensywna kolorystyka oraz ekspresyjność gobelinów Jolanty Owidzkiej budzą skojarzenia ze zdecydowanym gestem malarskim, podczas gdy figuratywne odniesienia w gobelinach Zofii Butrymowicz zdają się rozplýwać w odcieniach płynnej farby. Oba te podejścia wynikają jednak z zastosowanego materiału i techniki. W przypadku Klary Biro Jeczy, a także Ritzi i Petera Jacobich, graficzne właściwości linii służą nie tylko do tworzenia tkackich reliefów, ale określają ich kompozycję – choć równocześnie to właśnie kompozycja determinuje wybór medium. Dlatego Ritzi Jacobi, już jako samodzielnie tworząca artystka, zakwestionowała powszechnie przyjętą chronologię, według której szkic jest elementem poprzedzającym właściwą pracę, prezentując go jako „miękki rysunek”. Takie podejście do włókna i nici jako malarskich, rysunkowych i rzeźbiarskich środków wyrazu można dostrzec również w twórczości Christy Jeitner, co dodatkowo znajduje odzwierciedlenie w stosowanych przez nią technikach: „schnürwerk” (sznurowanie) oraz „maschinennahtzeichnung”

¹ Catherine. S. Amidon: Different Voices with Common Threads: Polish Fiber Art Today, w: The Polish Review, Vol. 43, No. 2, 1998, s. 195-205, tu s. 199

(rysunek maszynowy). To tylko dwa przykłady neologizmów stanowiących próbę uchwycenia transmedialnego wymiaru nici w jej twórczości.

Nieodłączną cechą tkaniny jest pośredniczenie między różnymi formami ekspresji artystycznej, a także licznymi narracjami, co nieuchronnie przekształca ją w nośnik treści i znaczenia. W przypadku Christy Jeitner są to często tematy związane z Zagładą – niemożliwe do wyrażenia słowami, lecz mogące wywoływać empatyczną i zmysłową reakcję. Taki nacisk na bezpośrednie, zmysłowe doświadczanie dzieła stanowi istotny element awangardowego podejścia do sztuki włókna, która, wyzwoliwszy się od folklorystycznych i dekoracyjnych konotacji, aktywizuje się poprzez specyficzną ekspresję swojej materialności – ekspresję, której można doświadczyć na wystawie „Common Threads”.

Claudia Kudinova, kuratorka wystawy „Common Threads”.